

SPOR BİLİMLERİNE DİSİPLİNLERARASI YAKLAŞIMLAR

BÖLÜM 10

BEDEN EĞİTİMİ VE SPORDA ÖZEL GEREK SINİMLİ ÖĞRENCİLER

Sevim AKŞİT

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve
Spor AD. Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Doktora Programı
Doktorant, sevim.aksit@rumeli.edu.tr

ORCID iD: 0000-0002-4861-2677

ATIF: Akşit, S. (2022). Beden Eğitimi ve Sporda Özel Gereksinimli Öğrenciler. Çiğdem Öner (Ed.). Spor Bilimlerine Disiplinlerarası Yaklaşımlar içinde (ss. 255-289). Ankara: Akademisyen Yayınevi.

yısı günümüzde artış sağlamıştır. Ayrıca bazı özel gereksinimli öğrencilerin özel durumlarının nedeni otizm spektrum bozukluğunda olduğu gibi halen gizemini korumaktadır. Bu nedenle özel gereksinimli öğrencilerin toplumda bağımsız bir birey olarak yaşamlarını sürdürebilmeleri için eğitim ve öğretim uygulamaları önem arz etmektedir. Kaynaştırma eğitimi üzerine yapılan son çalışmalarda öğretmenler ve tüm öğrenciler açısından bir takım problemlerin olduğu ortaya konmuştur. Özellikle öğretmenlerin ders içeriğini uyarlayamaması, özel gereksinimli öğrenciler dahil diğer öğrencileri derse dahil edememeleri, öğrencilerin özel gereksinimli öğrencileri anlayamaması, özel gereksinimli öğrencilerin kendilerini topluma ait hissetmemesi, dışlanmış hissetmeleri, ailelerin kendilerini yalnız bırakılmış ve çaresiz hissetmeleri, politika ve eğitim programlarının yetersizliği, çevre koşullarının uygunsuzluğu ön plana çıkmaktadır. Ancak bu doğrultuda problemlerin ortaya konmasına rağmen, çözüm yollarında kısıtlamalar olduğu düşünülmektedir. Öğretmen yetiştirme programlarının bazı diğer ülkeler gibi (örneğin; Almanya Federal Cumhuriyeti) çeşitlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Özel eğitim alanında görev alacak öğretmenler için özel eğitim okullarında beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü gibi ayrı bir bölüm olarak yer alması önemli olabilir. Dolayısıyla çift ana dal eğitimi kapsamında bazı uzmanlık alanları birlikte açılabilir.

KAYNAKLAR

- Akçamete, G., Gürgür, H., Kış, A., Kayaoğlu, H. (2003): Kaynaştırma programlarına yerleştirilmiş öğrencilerin okuma yazma güçlükleri. *12. Ulusal Özel Eğitim Kongresi'nde sunulmuş bildiri*, Ankara.
- Arslan, A. (2017). Evrensel tasarıma dayalı öğrenme ve evrensel olarak tasarlanmış eğitim programlar. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Derneği*, 5(2), 328-334.
- Aver, Ö. F. (2019). Özel gereksinimlilerin mesleki eğitimi ve istihdamı. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, 5(3), 327-354.
- BBC News (2018). <https://www.bbc.com/turkce/haberler-43395219>.
- Besson, U. (2004). "Students' conceptions of fluids." *International Journal of Science Education*, 26(14), 1683-1714.
- Black, K., & Williamson, D. (2011). Designing inclusive physical. *Design for Sport*, 195.
- BM, ILO. (2018). Guide for business on the rights of persons with disabilities.
- Cascone, C., De Cesare, G. R., & D'Elia, F. (2020). Physical education teacher training for disability.
- Chamie, M. (1990). The Status and Use of The International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps (ICIDH). *World Health Statistics Quarterly* 1990; 43 (4) 273-280.

- DePauw, K. P., & Gavron, S.J. (2005). Disability and sport. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Dünya Engellilik Raporu (2011). <https://static.ohu.edu.tr/uniweb/media/portallar/engelsizuniversite/duyurular/1345/diwnu3i5.pdf>.
- Dünya Engelliler Vakfı (2014). <http://www.devturkiye.org>.
- Eğitim Reform Girişimi (2016). Engeli olan çocukların Türkiye’de eğitime erişimi: Durum analizi ve öneriler. Eğitim Reform Girişimi Araştırma Raporu, http://www.egitimreformugirisimi.org/si-tes/www.egitimreformugirisimi.org/files160822_UnicefOzelGereksinimliRaporTR.web.pdf.
- Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni (2021). [Engelsizuniversite/duyurular/1346/2fc01mpj.pdf](https://engelsizuniversite/duyurular/1346/2fc01mpj.pdf).
- Erofeeva, M. A., Ulyanova, I. V., Plakhotnikova, I. V., Kurilyuk, Y. E., Egorov, V. A., & Kochetkov, I. G. (2019). Reforming and developing socialization of children with limited abilities (mild intellectual disability). *Electronic Journal of General Medicine*, 16(2).
- Gilbert, E. N. (2019). Designing inclusive physical education with universal design for learning. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 90(7), 15-21.
- Grenier, M., Fitch, N., & Colin Young, J. (2018). Using the Climbing Wall to Promote Full Access through Universal Design. *Palaestra*, 32(4).
- Grenier, M., Miller, N., & Black, K. (2017). Applying universal design for learning and the inclusion spectrum for students with severe disabilities in general physical education. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 88(6), 51-56.
- Gözün, Ö. ve Yıkmış, A. (2004). Öğretmen adaylarının kaynaştırma konusunda bilgilendirilmelerinin kaynaştırmaya yönelik tutumlarının değişimindeki etkililiği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(02).
- Individuals with Disabilities Education Act (2022). <https://www.apa.org/advocacy/education/idea>.
- Inter International Federation of Adapted Physical Activity (2022). Executive Committee, 2019-2021. <https://ifapa.net/ape/>.
- Kennedy, W., & Yun, J. (2019). Universal design for learning as a curriculum development tool in physical education. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 90(6), 25-31.
- Kiuppis, F. (2018). Inclusion in sport: Disability and participation. *Sport in Society*, 21(1), 4-21.
- Klavina, A., Jerlinder, K., Kristén, L., Hammar, L., & Soulie, T. (2014). Cooperative oriented learning in inclusive physical education. *European Journal of Special Needs Education*, 29(2), 119-134.
- Houston, J., van der Mars, H. ve Lorenz, K. A. (2018). Physical Activity Patterns in Students with Physical Disabilities in General Physical Education and Inclusive Recess Settings. *Palaestra*, 32(3).
- Okul Öncesi Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi (2013). [Http://www.unicef.org.tr/basinmerkezidetay.aspx?id=2360](http://www.unicef.org.tr/basinmerkezidetay.aspx?id=2360); [Http://345erkenegitimisec.blogspot.com/2013/01/](http://345erkenegitimisec.blogspot.com/2013/01/).

- Özer, D. (2020). Özel Gereksinimli Öğrenciler İçin Beden Eğitimi ve Spor. *Nobel Yayıncılık. Ankara*
- Qi, J., & Há, A.S. (2012). Inclusion in physical education: A review of literature. *International Journal of Disability. Development and Education*, 59(3), 257–281.
- Rana, M. A. (2018). Stephen Hawking-A great mind (8 January 1942--14 March 2018). *Turkish Journal of Physics*, 42(2), 232-234.
- Saraç, T. ve Çolak, A. (2012). Kaynaştırma uygulamaları sürecinde ilköğretim sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüş ve önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1).
- Sarı, H. ve Bozgeyikli, H. (2003). Öğretmen adaylarının özel eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi: karşılaştırmalı bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 183-203.
- Scruggs, T. E., & Mastropieri, M. A. (2017). Making inclusion work with co- Teaching. *Teaching Exceptional Children*,49(4),284–293.
- Süngü, B., Özer, D. ve Hamarat, B. (2020). Beden eğitimi öğretmen adaylarının zihinsel özel gereksinimli çocuklara yönelik tutumlarıyla ilgili bir ölçek geliştirme çalışması. *SDÜ Sağlık Yönetimi Dergisi*, 2(1), 11-26.
- Stevenson, P. (2009). “The pedagogy of inclusive youth sport: working towards Real Solutions.” In *Disability and Youth Sport*, edited by H. Fitzgerald, 119–131. London: Routledge.
- Stubbs, S. (2008). *Inclusive education: where there are few resources*, Oslo: The Atlas Alliance.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi Zihinsel Engelli Bireyler Destek Eğitim Programı (2008). https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_09/04010347_zihinselengellibireylerdestekeitimprogram.pdf.
- T.C. Milli Eğitim Müdürlüğü (2010). Özel Eğitim ve rehberlik danışma hizmetleri genel müdürlüğü. Okullarımızda neden niçin nasıl kaynaştırma. Yönetici, öğretmen, aile kılavuzu. https://orgm.meb.gov.tr/alt_sayfalar/yayimlar/kaynastirma/kaynastirma.pdf.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Özel eğitim ve Rehberlik hizmetleri Genel Müdürlüğü (2017). Kaynaştırma ve bütünleştirme yoluyla eğitim Uygulamaları genelgesi 2017/28. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/21112929_kaynastirma_genelge.pdf.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2022). Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamaları. <https://orgm.meb.gov.tr/meb>.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Kurumları Yönetmeliği (2013). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=16154&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Aile ve Tüketici Hizmetleri (2011). http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Olağandışı%20Durumlarda%20Sosyal%20Hizmet.pdf.
- Türkiyede Özel Eğitim Hizmetleri (2020). Türkiye’de Özel Eğitim Hizmetleri. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_09/13143029_TURKYYEYDE_OZEL_EYYTYM_HYZMETLERY.pdf

- UNESCO Chair at IT Tralee. (2015). A Blueprint for Action. Tralee: UNESCO Chair. <http://unescoitralee.com/wp-content/uploads/2015/03/A-Blueprint-for-Action.pdf>.
- UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). (2015). Quality Physical Education: Guidelines for Policy Makers. Paris: UNESCO. <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002311/231101E.pdf>.
- UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). (2020). <https://en.unesco.org/themes/inclusion-in-education>.
- UNICEF (The United Nations Children's Fund). (2016). The State of the World's Children [Report on Children with Disabilities]. New York.
- UNICEF (The United Nations Children's Fund). (2012). The right of children with disabilities to education: a rights-based approach to inclusive education. https://www.unicef.org/disabilities/files/unicef_right_to_education_children_disabilities_en_web.pdf.
- Uslu, Y. ve Çoruhlu, E. (2012). Kaynaştırma eğitiminde öğretimsel düzenlemeler. <https://golbasiram.meb.k12.tr/meb>.
- van Munster, M. A., Lieberman, L. J., & Grenier, M. A. (2019). Universal design for learning and differentiated instruction in physical education. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 36(3), 359-377.
- World Health Organization. (2022). <https://www.who.int>.
- World Health Organization. (2001). International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF). <https://apps.who.int>.
- YÖK/ Dünya Bank. (1997). Milli eğitimi geliştirme projesi hizmet öncesi öğretmen eğitimi dizisi. Ankara. <http://www.hskizilcik.com/fizik/egitim/FizikOgretimi.pdf>.